

וקראת לשבת עונג

אלון מרין בפאכע באגרייב וואסווא פלאנץ

גליון מס' 717
פרשת נח
ו' חשוון התשפ"ד

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהיה בת מנורה ע"ה

לע"נ מרן הגאון ר' שלום בן תופחה זצוק"ל, מרן הגאון ר' ירחמיאל גרשון בן מרים זצוק"ל והגאון ר' שמעון בן חביבה זצוק"ל, ר' אברהם בן אסתר ע"ה

העלון מוקדש לע"נ כל הנרצחים ה"ד ולהכביל לרפואת כל הפצועים שנפצעו במערכה האיזומה, ולהחזרת השבויים במהרה לכיתם בריאים ושלמים אכ"י

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

בעת כהונתו של רבינו כרב ראשי, עברה עליו תקופה של חולשות ומחשבי כאבים מידי פעם בפעם, ובשל מצבו זה הוא הוצרך לבוא שוב ושוב לבית החולים "הדסה" לטיפולים ובדיקות.

באחת הפעמים שהגיע רבנו שוב להדסה לבדיקות וטיפולים, פנה אליו הרב רקובסקי שליט"א, רב בית החולים [שהיה קשור לרבנו עד מאוד, בהיותו פונה אליו בקביעות זה שנים רבות להכרעות גורליות המתרחשות בבית החולים] ואמר לו: "כבוד הרב טורח לבוא מידי פעם, בשל חולשה או בשל כאב וכדו', עדיף שנסדר לכבודו סדרת טיפולים מסודרת, כך שנוכל לראות את מצב בריאותו הכללית ולטפל בכל בעז"ה.

קיבל רבנו את דבריו והודה לו מאוד על התחשבותו בבריאותו.

ביום המועד, הגיע רבנו לבית החולים הדסה.

הרב רקובסקי קבלו בחיבה ואמר לו בהתנצלות: "הרופא המומחה שהזמנתי לכבוד הרב נמצא עתה בכינוס דחוף ובלתי צפוי עם רופאים נוספים בשל ניתוח מסובך והוא יתפנה כמשוער בעוד כשעה".

הרב רקובסקי סידר לרבנו חדר פרטי ומרווח בו יוכל רבנו לשהות בזמן ההמתנה.

כשסיים הרופא הנודע את הכינוס, נכנס הרב רקובסקי לחדר בו שהה רבנו והודיעו שאפשר להיכנס לחדר טיפולים, כשהוא מתנצל שוב על כך שעייב את רבנו שעה שלמה שהיתה אמנם בלתי צפויה, אך רבנו אומר לו בפשטות: "לא נורא, בזמן זה סיימתי לשנן לעצמי את כל סדר זרעים".

זאת, בשעה שרבנו לא הגיע עם כל ספר איתו. ספר תורה חי בעצמותו...

בפתח הגליון

ברכה ג' אלוק מאיר ואלק שלום א

המגדל ואנחנו

כנס מדענים עולמי התכנס בארץ שנער. הוד רוממותו המלך נמרוד העניק לכנס את חסותו, ונשא בו דברי ברכה קצרים בהם התווה את הקו והורה את הדרך.

בהתרגשות עצורה קיבלו המדענים את הכוונתו של שמש העמים, מנהיג העולם הנאור: "עלינו להתבונן בעולם בעיניים פקוחות, ולהבין את כל ההתרחשויות באופן הגיוני ושכלתני", אמר, "המדע המפוכח אינו יכול להרשות לעצמו הסברים מעורפלים ומסתוריים אודות כח עליון המתערב בבריאה. חייב הוא למצוא הסבר מדעי לכל תופעה!"

ההנחיה היתה. ברורה ומוחשית עד מאד, ובאור כשדים בער כבשן ענק המיועד למדענים שאינם הולכים בתלם. היתה להם בעיה קטנה. המלך נמרוד היה בנו של כוש ונכדו של חם, וחם סיפר על השנה בה בילה בתיבה בעוד המבול מוחה את כל היקום. גם סבא רבה נח חי, והוא מספר לכל הרוצה לשמוע על אדם הראשון, יציר כפיו של הקדוש ברוך הוא, שאת בנו זכה עוד להכיר, ועל גן העדן ממנו גורש. סיפר על אבי סבו, חנוך, שהתעלה בחייו לדרגת מלאך, ועל סבו, מתושלח הצדיק. סיפר על מלאכי רום שירדו ממרום והיו לנפילים, וסיפר על דור שהשחית דרכו ובעט במורשתו, "אמרו לאל סור ממנו, ודעת דרכיך לא חפצנו". פשטו ידיהם בגזל והשחיתו דרכם. וסיפר על הנבואה, על ההוראה לבניית התיבה. התיבה הנחה עתה על פסגת הרי ארטס. סיפר על המזבח שבנה בצאתו מן התיבה, על הקרבנות שהקריב ועל הנבואה שבישרה כי לא יבוא עוד מבול.

ישבו המדענים ודנו. המדע החדש, בהנחייתו ובהשראתו הברוכה של נמרוד, נזר האנושות "הנאורה", אוסר להזכיר שם שמים, מורה להתעלם מההשגחה העליונה, מצווה על עצימת עיניים. אז אין בעיה, נפטור את דברי נח כסתם סיפורים, וגמרנו. אז מי הורה לבנות תיבה, ומי הורה לכל בעלי החיים להתכנס ולהכנס לתוכה, זכר ונקבה? לא נורא, נגיד שהיתה לו איזו תחושה, חוש שיש לחש לו, ולבעלי החיים כולם.

אבל איך נסביר את המבול עצמו?! הרי אין זו תופעה טבעית - והמבול הוא עובדה מוחשית, התיבה לא טיפסה בעצמה למרומי הרי ארטס...

לומר שהיה זה עונש מן השמים? הרי פירושו של דבר הודאה בשכר ועונש, פירושו הודאה שיש מי שמפקח ומצווה, מזוהר ומעניש. ופירושו שהמלך נמרוד אינו מלך עליון, והמדע אינו מסביר הכל... לא, אי אפשר!

אז איך מסבירים את התופעה הפלאית? הסכיתו ושמעו: "אמרו, אחת לאלף שש מאות חמישים ושש שנה הרקיע מתמוטט". כה פשוט, תופעת טבע שכזו! והמדע גם מציע פתרונות: "בואו ונעשה סמוכות", פיגומים שיחזיקו את השמים, וימנעו את המבול הבא... אמנם, נח הצדיק מרגיע, אומר שקיבל הבטחה ממרום שלא יבוא עוד מבול. אבל המדע מצוי במילכוד, שהרי אם אינו מודה בבורא, ולא בנבואה, אינו רשאי להסתמך עליה... ולפיכך גוייסו רבבות כדי לסמוך את השמים במגדל ענק - ובלבד שלא להודות בבורא עולם, ושלא להודות בשכר ועונש!

יתר על כן: "מן המבול עד הפלגה, שלוש מאות וארבעים שנה". ואף לסיכולתם, ש"אחת לאלף ושש מאות חמישים ושש שנה הרקיע מתמוטט", יש לפנייהם למעלה מאלף ושלוש מאות שנה. אבל אין זה פרוייקט פשוט, לבנות פיגומים שיחזיקו את השמים. והם נחלצו למבצע אדירים של אלף ושלוש מאות השנים הבאות, ותיכנונו סידרת מגדלים, ובלבד שלא יאלצו להודות שיש אלוקים...

וזה מצחיק, אילו לא היה זה כה עצוב. אילו לא היו "הכמי ניונה" בבואה שלנו עצמנו. הבה נתבונן בנו, כיצד מתבוננים אנו על מאורעות שארעו לנו, על פגעים וסבל שעברנו. האם מבינים אנו שבאו כתוצאה מחטא, כעונש וכאזהרה, ומשתדלים אנו להטיב דרך - או שאומרים אנו שהיתה זו תופעת טבע, ומתכננים איזה "פיגום" שתפקידו למנוע את השנתה... נקודה למחשבה!

מטמונים מהפרשה הגיגים ומעשיות

"אלה תולדת נח... את האלקים התהלך נח (ו', ט')."

הנה גם אצל אברהם אבינו נאמר לשון: "התהלך", שכן כתוב באברהם (בראשית י"ז, א'): "התהלך לפני והיה תמים".

אולם קשה, מדוע באברהם נאמר: "התהלך לפני", ואילו בנח נאמר: "את האלקים התהלך נח", והכוונה עם האלקים.

במדרש רבה מובא: משל לאבא שהיה מהלך עם שני בניו בדרך. אמר האב לבנו הקטן – תן לי ידך ואלך עמך, ואילו לבנו הגדול אמר – לך לפני! שאלו בנו הגדול: אבא, מדוע אין אתה נותן ידך גם לי? אמר לו אביו, אחיך קטן הוא, ועלול להיכשל וליפול בכל מכשול בדרך, ואילו אתה גדול ויודע להיזהר.

כן הוא גם הנמשל: נח – אף שהיה צדיק, היה צריך שמירה, שלא יכשל באמונתו ויפול, משום כך נאמר בו: "את האלקים התהלך נח", ה' הלך עמו בכל דרכיו, ושמר אותו מכל מכשול.

אולם אברהם אבינו שהיה חזק באמונתו נאמר בו: "התהלך לפני" – אין אתה צריך לחשוש ממכשול.

וכך הוא לשון רש"י הקדוש: "נח היה צריך סעד לתומכו, אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו".

"ותמלא הארץ חמס" (ו', י"א).

מבאר רש"י: חמס – גזל. כל ימינו נזהר היה הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד, רבה של ירושלים, זהירות רבה בממון שאינו שלו כדי שלא להיכשל, חס ושלום, ולו במשהו מאיסור גזל...

רבי יוסף חיים היה ממונה על קופה מיוחדת – אשר ממנה היו מסייעים לבני ירושלים להשיא את ילדיהם.

כל אדם אשר היה זקוק לסכום כסף בכדי להשיא את ילדיו, קבל מן הקופה, סך של ארבע זהובים – סכום גדול מאד באותם הימים.

פעם אחת, עמד רבי יוסף חיים עצמו להשיא את בתו, אולם לא רצה לקחת בעצמו מוקפת העזרה. המתין רבי יוסף חיים, אולי שאר הגבאים הממונים יזכרו לתת לו את ארבעת הזהובים, אולם הדבר נשכח מלבם. משראה רבי יוסף חיים, שאינו מקבל עזרה, הלך ובקש הלוואה מאחד מעשירי ירושלים. העשיר שמח על שהזדמן לו לעזור

לרב הנערץ, והלווה מיד את הסכום המבוקש.

לאחר זמן נערכה החתונה ברוב עם.

למחרת החתונה, נזכר אחד הגבאים בבהלה, כי שכחו לתת לרב את ארבעת הזהובים. רץ מיד הגבאי לבית הרב בקש את מחילתו, והגיש לו את הכסף.

איני יכול לקחת סכום זה – אמר רבי יוסף חיים – מטרת הקופה היא כדי לעזור לחתן ילדים, ולא כדי להחזיר הלוואות...

עולים במעלות הגות, מחשבה ומוסר

לשמור על צלילות הדעת, כשמחוץ תשכל חרב

רק לפני ימים אחדים עמדנו בהושענא רבא, כשאנו לבושים בקיטל לבן כמנהג אנשי ירושלים, מעוטפים בטלית, ומצוידים בלולב ואתרוג, ושאגנו בקול גדול "הושענא נפש מבהלה". פחות מ-24 שעות לאחר מכן כבר נסנו אל המקלטים, מאימת הטיילים המעופפים, ולכאורה תפילתנו לא התקבלה.

בספר 'ליקוטי דברי דוד' – לעלוב מביא ווארט נפלא: אמר הרבי ה'ברכת משה' מלעלוב זיע"א בשם זקנו אבי השושלת הרה"ק רבי דוד'ל מלעלוב, שיהודי צריך לדעת להחזיק ביכולת לעשות שלושה דברים שהם לכאורה דבר והיפוכו, אבל באמת אינם מהווים סתירה:

להתבודד בתוך בית מרזח מלא בערלים שיכורים

לשמור על יישוב הדעת וצלילות המחשבה גם כשהראש מלא בדאגות.

לשמור על מקום מנוחה, גם כשהעיר כולה מלאה בזבחי ריב חלילה.

המוצב הביטחוני לא פשוט, הוא מעציב מאוד, מלחיץ ומדאיג. אבל זה שהראש מלא דאגות לא אומר שצריכים להגיע למצב של פיזור הדעת, למצב של 'נפש מבהלת'. אפשר לשמור על הנפש שלא תגיע למצב של בהלה, גם כשבחוץ תשכל חרב ומחזירים אימה.

אפשר, וגם צריך!

וזאת משתי סיבות האחת רוחנית והשניה גשמית יותר:

א. כי זה הבסיס של האמונה היהודית, לדעת שהכל מאת ה', וגם אם המוצב שלנו לא טוב כרגע ואנחנו מתמודדים עם קשיים וניצבים אל מול סכנה גדולה, עדיין הכל מאתו יתברך, ויהודי צריך לבטוח בו בכל מצב.

ב. כי זה פשוט יותר חכם לנהוג כך. מעולם לא היה אדם שהרוויח רווח כלשהו מבהלה. לא היה אדם שהצליח לתפקד כראוי בזמן שהוא בהתקף חרדה. אדרבה, שמירה על קור רוח היא תנאי ראשון והכרחי כדי להתנהג כראוי. כשאדם מבוהל ומתנהג בהתאם, הוא מכפיל את הסכנה פי כמה וכמה.

ויש גם סיבה שלישית, והיא הסביבה. הקב"ה טבע בנו טבע כזה שאנחנו מושפעים מאוד האחד מזולתו. כשאדם אחד מפחד, גם הסובבים אותו מתמלאים פחד, וכבר אמרה התורה "מי האיש הירא ורך הלבב... ואל ימס לבב אחיו". וכבר כתב הרמב"ם שהיו מעמידים שוטרים במלחמה ומי שינסה לברוח משדה הקרב היו מקפחים את שוקיו כי הפחד מדבק ומתפשט לאחרים, ולכן צריכים לעצור את הזליגה בעודה בתחילתה לפני שהמנוסה תהפוך להמונית.

הדברים נכונים שבעתיים כשהורים לילדים מתמלאים פחד, הילדים שלהם, שרואים בהם דמות הורית שמספקת להם ביטחון בימים כתיקונם, מגלים שהוריהם מלאי חרדה, והדבר משפיע עליהם בהתאם.

ולכן צריכים אנו לשמור על כך מאוד, גם כשהראש מלא דאגות ואפילו פחדים וחרדות – המוח צריך להמשיך לפעול בצלילות הדעת, במתינות ובצורה מיושבת. רק כך נוכל בסייעתא דשמיא לעבור את התקופה הזאת בשלום, לפחות מבחינה הנפשית.

(דרשו)

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א
מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

נסיונות (א)

האדם מעצם מהותו, הינו הרכב של ניגודים. גוף

ונשמה, חומר וצורה. נתון הוא במלחמה תמידית, בין הרצון הבהמי ליהנות ולחיות חיי הפקר, לבין הרצון האלוהי המתבטא ברצון הנשמה, חלק אלוהי-הדיבק בקדושה ולהתעלות. ובמלחמה כמו במלחמה, אין רק ניצחונות. הקרב המזהיר ביותר גבה גם הוא חללים, כך שהאדם עם כל שאיפותיו ורצונותיו, תמיד מטולטל הוא בין ניצחונות לכישלונות, בין זמני עליה למצבי ירידה. בכל ניסיון יש לנו שתי אפשרויות: להיכנע, לנוס ולברוח, או להתגבר ולהתעלות כעל נס. חייבים לזכור ולשנן לעצמנו שוב ושוב שההתקדמויות הגדולות וה"שטייגען" האמיתיים בא רק מתוך קושי, מתוך מצב של ירידה כמו שפירשו הספרים הקדושים את הפסוק בקבלת התורה "ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלוקים", דווקא בתוך הערפל, כשהכל חשוך ולא ברור, כשרק רואים קושי וחוסר הצלחה, "שם האלוקים" - שם